

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำหน่ายในจังหวัดเชียงราย Breakeven Point Analysis for the Chicken Egg Farms in Chiang Rai Province

ดร. กัสมา กาซ็อน* พรวิไล การค้า**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาปัจจัยการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย การวิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการออกแบบสอบถาม แล้วนำไปสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 30 ราย โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ช่วงอายุ 46-59 ปี มีระยะเวลาการเลี้ยงไก่ไข่ 1-5 ปี และส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม สภาพทั่วไปของไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นฟาร์ม/โรงเรือนที่ได้รับมาตรฐาน มีการเลี้ยงไก่ไข่แบบเปิด/บนบ่อปลา นำแม่พันธุ์ไก่ไข่ (18 สัปดาห์) มาเลี้ยงใช้แม่พันธุ์ไก่พันธุ์ซีพีบราวน์ มีการซื้ออาหารสำเร็จรูปจากบริษัทขายพันธุ์สัตว์ การให้น้ำใช้น้ำประปา การจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองและจำหน่ายผลผลิตแบบคละขนาด

จุดคุ้มทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย การสร้างโรงเรือนแบบชั่วคราว (ขนาดเล็ก) ต้นทุนต่ำกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่ ไม่เกิน 5,000 ตัว จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 4,620 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดี และมีอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 10.55 % และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (ROI) 11.80% และการสร้างโรงเรือนแบบถาวร (ขนาดใหญ่) ต้นทุนสูงกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่เกิน 5,000 ตัว จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 79,686 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดีและอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 5.65 % และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (ROI) 5.99 %

* รองศาสตราจารย์ประจำ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

** นักศึกษาปริญญาตรี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ปัจจัยการดำเนินงานเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกัน รองลงมา ด้านการจัดหาเงินทุน ด้านการจัดการตลาด ด้านเทคโนโลยี และด้านราคา ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

Abstract

This research aims to study the general conditions for chicken egg farms in Chiang Rai Province, the breakeven point and returns, and the factors affecting the operation of Chicken Egg Farms in Chiang Rai Province. During the research, data collection was conducted using questionnaires and interviewing the chicken egg farmers, in total of 30 people. Sample group was selected by purposive sampling method.

The results show that, majority of chicken egg farmers are female, aged between 46-59 years old, with the experience in egg farming 1-5 years, and mostly running the egg farm as additional income. For the general condition, hen houses are standardized farm/ hen house with the open range technique or farming on top of fish ponds. The farmers choose their hen breeders (18 weeks) using CP brown. For the feed, they source their ready-made feeds from livestock company, and using tap water. They sell their own eggs produce in mixed size.

The breakeven point for the chicken egg farms in Chiang Rai province, with the temporary hen house investment less than 700,000 Baht, and less than 5,000 hens, would be 4,620 eggs per month on average for the sales to breakeven and the net profit at 10.55%, rate of return on investment (ROI) 11.80%. For the permanent hen house (large size), with the investment cost over 700,000 Baht, and over 5,000 hens, the breakeven point will be at 79,686

eggs per month on average, net profit at 5.65%, and the rate of return on investment at (ROI) 5.99%.

The factors on the production have moderate impact toward the operation of chicken egg farms. The factor ranking by the highest mean score is protection, follows by working capital funding, marketing management, technology, and pricing, in respective score ranking.

Keywords: Breakeven Point Analysis, Chicken Egg Farms

บทนำ

ไข่ไก่เป็นอาหารที่สำคัญ มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ผลผลิตไข่ไก่นอกจากจะใช้บริโภคแล้วยังสามารถจำหน่ายเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมของเกษตรกร การเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศไทยมีมานานและมีการพัฒนาการเลี้ยงมาโดยตลอด จึงมีการพัฒนาในด้าน พันธุ์ไก่ไข่ อาหาร ยาวัคซีน และเทคนิคการเลี้ยง ปริมาณการผลิตไข่ไก่และภาวะราคาไข่ไก่ซึ่งแต่ละปีมีความไม่แน่นอน ปัญหาด้านราคาไข่ไก่จะพบว่าเป็นวัฏจักรราคาที่เกิดขึ้นเกษตรกรจะต้องเผชิญอยู่อย่างต่อเนื่อง (ฟ้าหม่น ก้องกิตติสกุล, 2548)

อัตราการบริโภคไข่ไก่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ที่ต้องแบกรับภาระปัญหาราคาไข่ไก่ตกต่ำ อีกทั้งขายผลผลิตไม่ได้ จึงเข้าสู่ภาวะผลผลิตไข่ไก่น้ำหนักน้อย และภาวะราคาไข่ไก่ที่ไม่สมดุลกันระหว่างราคาหน้าฟาร์มกับราคาขายในท้องตลาด (พลากร วิชาสวัสดิ์ และ ธรรมวิมล สุขเสริม, 2558) ทำให้เกิดภาวะขาดทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จึงมีการตัดสินใจที่จะหยุดการผลิตเป็นจำนวนมาก อำเภอเมือง อำเภอเทิง อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งอดีตมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จำนวนมาก แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่ประสบปัญหาภาวะขาดทุน ซึ่งราคาขายตกต่ำ แต่ต้นทุนในการดำเนินการเลี้ยงไก่ไข่อ่อนข้างสูงขึ้นเรื่อยๆ

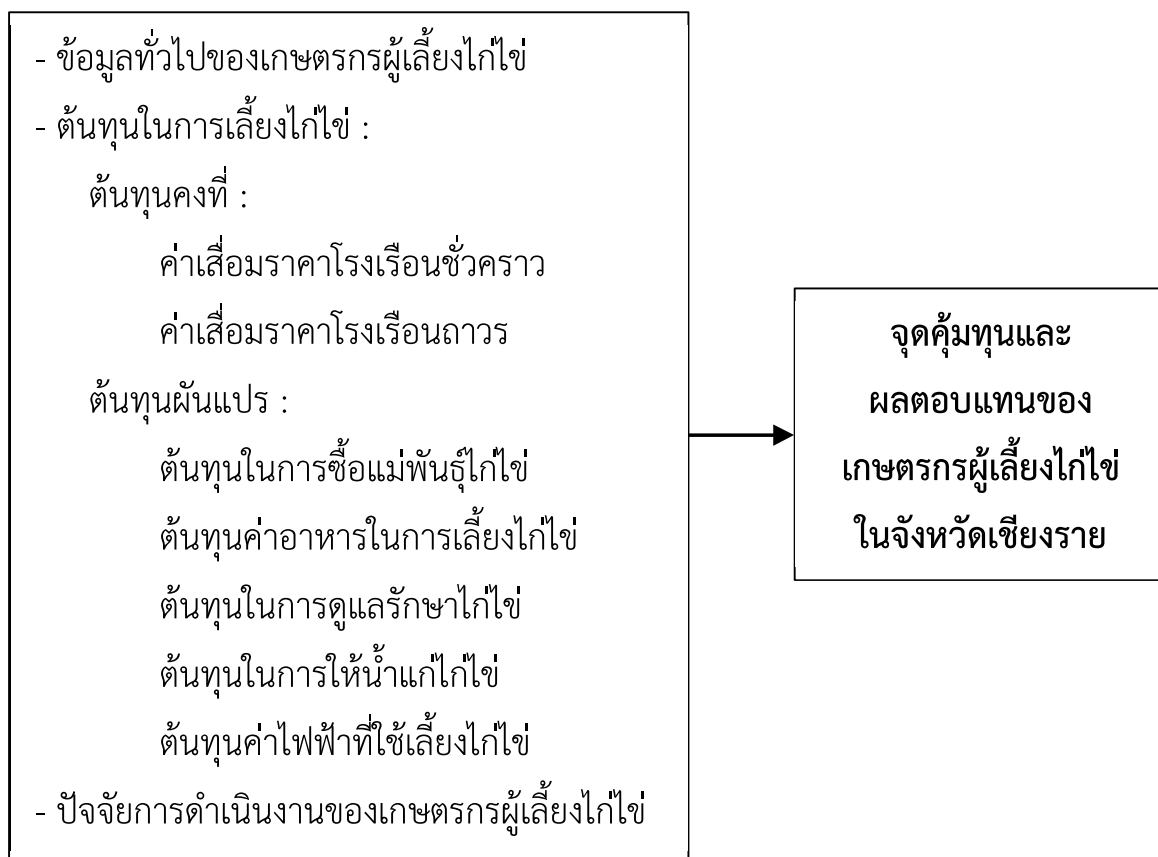
ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหาโดยเฉพาะในเรื่อง การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำหน่ายในจังหวัดเชียงราย ที่เกษตรกรต้องใช้ในการวางแผนและควบคุมในการเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างสูงสุด และเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการลงทุน อีกทั้งยังเป็นการปรับปรุงการบริหาร

จัดการให้มีต้นทุนในการผลิตต่ำ และทำให้มีกำไรสูงขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ และผู้สนใจที่จะเลี้ยงไก่ไข่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องผ่านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ประกอบการที่เลี้ยงไก่ไข่ อำเภอเมือง อำเภอเทิง อำเภอ แม่สายและอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจำนวน 30 ราย ใช้การเลือกแบบเจาะจง แบบสอบถามทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือความเที่ยงตรงของเนื้อหาที่เกี่ยวกับความสอดคล้องของคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ความครอบคลุมและความชัดเจนของแบบสอบถาม ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา ผู้วิจัยหาค่าความตรงของแบบสอบถาม (Index of item objective congruence: IOC) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542) ซึ่ง IOC คือ ค่าความตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ซึ่งผลการคัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 60% ขึ้นไป หรือมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.75 – 1.00 และค่า IOC ของแบบสอบถามได้ 1.00โดยใช้ระยะเวลา 7 เดือนช่วงตุลาคม 2560 ถึง เมษายน 2561

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

กรณีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่าง
2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการ

ศึกษา

3. นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติพรรณนา โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าอัตราร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) แล้วนำเสนอเชิงสารสนเทศ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของการเลี้ยงไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ช่วงอายุ 46-59 ปี รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 30-45 ปี และ 60 ปีขึ้นไป มีระยะเวลาการเลี้ยงไก่ไข่ 1-5 ปี รองลงมา เลี้ยงไก่ไข่ต่ำกว่า 1 ปี และเลี้ยงไก่ไข่ 10 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นฟาร์ม/โรงเรือนที่ได้รับมาตรฐาน มีการเลี้ยงไก่ไข่แบบเปิด/บนบ่อปลา รองลงมาเป็นการเลี้ยงไก่ไข่แบบเปิด/ปล่อยอิสระ นำแม่พันธุ์ไก่ไข่ (18 สัปดาห์) มาเลี้ยง รองลงมา นำลูกไก่-ไก่ไข่รุ่น (1-17 สัปดาห์) ส่วนใหญ่ใช้แม่พันธุ์ไก่พันธุ์ซีฟิบบรอน รองลงมา พันธุ์ไรต์ไอส์แลนด์ และพันธุ์ไฮเซก ส่วนใหญ่มีการซื้ออาหารสำเร็จรูปจากบริษัทขายพันธุ์สัตว์ รองลงมา ผสมอาหารเอง และใช้อาหารสำเร็จรูปจากตลาดทั่วไป ส่วนใหญ่มีการให้น้ำใช้น้ำประปา ไม่มีการบำบัดและไม่ตรวจคุณภาพน้ำ รองลงมา ใช้น้ำบาดาลไม่มีการบำบัดและไม่ตรวจคุณภาพน้ำ และใช้น้ำที่มีการบำบัด แต่ไม่ตรวจคุณภาพน้ำ ส่วนใหญ่มีการจำหน่ายผลผลิตทั้งหมด รองลงมา บริโภคและจำหน่ายผลผลิต ส่วนใหญ่การจำหน่ายผลผลิตด้วยตัวเอง รองลงมาจำหน่ายผลผลิตโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายแบบค้าปลีก-ค้าส่ง และส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตแบบคละขนาด รองลงมาจำหน่ายผลผลิตแบบคัดเบอร์

2. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย ผลการคำนวณต้นทุนคงที่และผันแปร มีรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปรต่อหน่วย เพื่อทำการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

ต้นทุนคงที่	(บาท)	ต้นทุนผันแปร	(บาทต่อหน่วย)
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนชั่วคราว	2,541	ต้นทุนในการซื้อแม่พันธุ์ไก่ไข่	0.35
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนถาวร	43,827	ต้นทุนค่าอาหารในการเลี้ยงไก่	2.00
		ต้นทุนในการดูแลรักษาไก่ไข่	0.06
		ต้นทุนในการให้น้ำแก่ไก่ไข่	0.02
		ต้นทุนค่าไฟฟ้าที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่	0.02
รวมต้นทุนคงที่เฉลี่ย	46,368	รวมต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	2.45

จากตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 46,368 บาท และมีต้นทุนผันแปรต่อหน่วยเฉลี่ย เท่ากับ 2.45 บาทต่อหน่วย การคำนวณต้นทุนคงที่

การคำนวณต้นทุนคงที่ เป็นการนำค่าเสื่อมราคาโรงเรือน มาคิดเป็นต้นทุนคงที่ ซึ่งโรงเรือนแบบชั่วคราวสามารถใช้งานได้ 3 ปี และโรงเรือนแบบถาวรสามารถใช้งานได้ 10 ปี จะได้ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนชั่วคราว 3 ปี จำนวน 2,541 บาทและ ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนถาวร 10 ปี จำนวน 43,827 บาท

การคำนวณต้นทุนผันแปร แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่ได้ประมาณ 1 ปี ครั้ง หรือ 18 เดือน และราคาแม่ไก่ปลดระวางสามารถขายได้ ตัวละ 40 บาท

$$\begin{aligned}(1) \text{ การคำนวณต้นทุนแม่พันธุ์ไก่ต่อตัว} &= \frac{\text{ราคาซื้อแม่พันธุ์ไก่เฉลี่ย} - \text{ราคาแม่ไก่ปลดระวาง}}{\text{อายุที่แม่ไก่สามารถออกไข่ได้ (เดือน)}} \\ &= \frac{172 - 40}{18} \\ &= 7.33 \text{ บาทต่อตัว} / 21 \text{ ฟองต่อเดือน} \\ &= 0.35 \text{ บาทต่อฟอง}\end{aligned}$$

จากการคำนวณต้นทุนแม่พันธุ์ไก่ต่อตัว คำนวณได้ เท่ากับ 0.35 บาทต่อฟอง

(2) การคำนวณต้นทุนอาหารในการเลี้ยงไก่ไข่ ดังนี้

การให้อาหาร 1 ซีดต่อไก่ 1 ตัวต่อ 1 วัน ราคาอาหารเฉลี่ย 419 บาทต่อกระสอบ และ 1 กระสอบมีจำนวน 30 กิโลกรัม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 14 บาท

$$\begin{aligned}\text{การคำนวณต้นทุนค่าอาหาร (ตัว)} &= \frac{1 \text{ ตัว} \times 30 \text{ วัน} \times 1 \text{ ซีด}}{10 \text{ ซีด (หรือ 1 กิโลกรัม)}} \\ &= 30 \text{ ซีด} / 10 \text{ ซีด} \\ &= 3 \text{ กิโลกรัม} \times 14 \text{ บาท} \\ &= 42 \text{ บาทต่อตัว} \\ &= \frac{42 \text{ บาทต่อตัว}}{21 \text{ ฟองต่อเดือน}} \\ &= 2 \text{ บาทต่อฟอง}\end{aligned}$$

จากการคำนวณต้นทุนค่าอาหาร คำนวณได้ เท่ากับ 2 บาทต่อฟองต่อเดือน

$$\begin{aligned}\text{ปริมาณที่แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่} &= \frac{\text{จำนวนที่แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่ (ฟอง) ต่อเดือน}}{(\text{จำนวนแม่พันธุ์ไก่ที่ซื้อมาทั้งหมด} - \text{จำนวนแม่พันธุ์ไก่ตาย (ตัว)})} \\ &= \frac{1,265,130}{(76,020 - 15,029)} \\ &= \frac{1,265,130}{60,991} \\ &= 21 \text{ ฟอง/ตัว/เดือน}\end{aligned}$$

จากการคำนวณปริมาณที่แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่ พบว่า แม่พันธุ์ไก่สามารถออก

ไข่ได้ 21 ฟองต่อตัวต่อเดือน

(3) การคำนวณต้นทุนการดูแลรักษาไก่ไข่ ดังนี้

ต้นทุนการดูแลรักษาแม่พันธุ์ไก่ไข่เฉลี่ย เท่ากับ 2,456 บาทต่อเดือน และจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย เท่ากับ 2,033 ตัว

$$\begin{aligned}\text{การคำนวณต้นทุนการดูแลรักษา} &= \frac{\text{ต้นทุนการดูแลรักษาแม่พันธุ์ไก่ไข่เฉลี่ย (บาท)}}{\text{จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย (ตัว)}} \\ &= 2,456 / 2,033 \\ &= 1.21 / 21 \text{ ฟองต่อเดือน} \\ &= 0.06 \text{ บาทต่อฟอง}\end{aligned}$$

จากการคำนวณต้นทุนการดูแลรักษาไก่ไข่เฉลี่ย คำนวณได้ เท่ากับ 0.06 บาทต่อฟอง ต่อเดือน

(4) การคำนวณต้นทุนในการให้น้ำแก่แม่พันธุ์ไก่ ดังนี้

แสดงต้นทุนการให้น้ำเฉลี่ย 647 บาทต่อเดือน แสดงจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย เท่ากับ 2,033 ตัว

$$\begin{aligned}\text{การคำนวณต้นทุนการให้น้ำแม่ไก่} &= \frac{\text{ต้นทุนการให้น้ำเฉลี่ย (บาท)}}{\text{จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย (ตัว)}} \\ &= 647 / 2,033 \\ &= 0.32 / 21 \text{ ฟองต่อเดือน} \\ &= 0.02 \text{ บาทต่อฟอง}\end{aligned}$$

จากการคำนวณต้นทุนในการให้น้ำแก่แม่พันธุ์ไก่เฉลี่ย คำนวณได้ เท่ากับ 0.02 บาทต่อฟองต่อเดือน

(5) การคำนวณต้นทุนค่าไฟฟ้าในการเลี้ยงไก่ไข่ ดังนี้

จากตารางที่ 23 แสดงต้นทุนค่าไฟฟ้าในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 951 บาทต่อเดือน และตารางที่ 26 แสดงจำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย เท่ากับ 2,033 ตัว

$$\begin{aligned}\text{การคำนวณต้นทุนค่าไฟฟ้า} &= \frac{\text{ต้นทุนค่าไฟฟ้าในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย (บาท)}}{\text{จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงเฉลี่ย (ตัว)}} \\ &= 951 / 2,033 \\ &= 0.47 / 21 \text{ ฟองต่อเดือน} \\ &= 0.02 \text{ บาทต่อฟอง}\end{aligned}$$

จากการคำนวณต้นทุนค่าไฟฟ้าในการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย คำนวณได้ เท่ากับ 0.02 บาทต่อฟองต่อเดือน

3. ผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

ราคาจำหน่ายไข่ไก่ โดยไม่ได้คัดเบอร์หรือขนาด โดยการจำหน่ายจะจำหน่ายไข่ไก่เป็นแผง จำหน่ายแผงละ 90 บาท โดยคละขนาดซึ่งมีราคาที่ถูกกว่าท้องตลาดเป็นถ้าเฉลี่ยแล้วจะมีราคาไข่ฟองละ 3 บาท

$$\begin{aligned}\text{จุดคุ้มทุนของการสร้างโรงเรือนชั่วคราว} &= \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{(\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย})} \\ &= \frac{2,541}{(3 - 2.45)} \\ &= 4,620 \text{ ฟองต่อเดือน}\end{aligned}$$

จากการคำนวณหาจุดคุ้มทุนจากการสร้างโรงเรือนแบบชั่วคราว (ขนาดเล็ก) ต้นทุนต่ำกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่ ไม่เกิน 5,000 ตัว จำนวน 21 ราย พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 4,620 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดี

$$\begin{aligned}\text{จุดคุ้มทุนของการสร้างโรงเรือนถาวร} &= \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{(\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย})} \\ &= \frac{43,827}{(3 - 2.45)} \\ &= 79,685.45 \text{ ฟองต่อเดือน}\end{aligned}$$

จากการคำนวณหาจุดคุ้มทุนจากการสร้างโรงเรือนแบบถาวร(ขนาดใหญ่) ต้นทุน

สูงกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่เกิน 5,000 ตัว จำนวน 9 ราย พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 79,686 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดี

4. ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

กรณีโรงเรือนแบบชั่วคราว(ขนาดเล็ก) ต้นทุนต่ำกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่ไม่เกิน 5,000 ตัว จำนวน 21 ราย ปริมาณที่แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่เฉลี่ยแต่ละรายเท่ากับ 10,887 ฟองต่อเดือนราคาขายฟองละ 3 บาท ต้นทุนคงที่จำนวน 2,541 บาท จะได้กำไรสุทธิ เท่ากับ 3,446.85 บาท

ตารางที่ 2 แสดงการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ กรณีโรงเรือนแบบชั่วคราว(ขนาดเล็ก)

อัตราส่วน	สูตรคำนวณ	แทนค่า	ผลการคำนวณ
1.อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$	$\frac{3,446.85}{29,241.15}$	10.55 %
2.อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)	$\frac{\text{รายรับ}-\text{ต้นทุน}}{\text{ต้นทุน}}$	$\frac{3,446.85}{29,241.15}$	11.80%

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ กรณีโรงเรือนแบบชั่วคราว(ขนาดเล็ก) พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 10.55 % และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (ROI) 11.80%

กรณีโรงเรือนแบบถาวร (ขนาดใหญ่) ต้นทุนสูงกว่า 700,000 บาท และมีเลี้ยงไก่ไข่เกิน 5,000 ตัว จำนวน 9 รายปริมาณที่แม่พันธุ์ไก่สามารถออกไข่เฉลี่ยแต่ละราย เท่ากับ 115,166 ฟองต่อเดือนราคาขายฟองละ 3 บาทต้นทุนคงที่จำนวน 43,827 บาท จะได้กำไร

สุทธิ เท่ากับ 19,514.30 บาท

ตารางที่ 3 แสดงการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ กรณีโรงเรือนแบบถาวร (ขนาดใหญ่)

อัตราส่วน	สูตรคำนวณ	แทนค่า	ผลการคำนวณ
1. อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$	$\frac{19,514.30}{345,498}$	5.65 %
2. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)	$\frac{\text{รายรับ} - \text{ต้นทุน}}{\text{ต้นทุน}}$	$\frac{19,514.30}{325,983.70}$	5.99 %

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ กรณีโรงเรือนแบบถาวร (ขนาดใหญ่) พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 5.65 % และอัตราผลตอบแทนการลงทุน (ROI) 5.99 %

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยการดำเนินงานเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านมีผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมา ด้านการจัดหาเงินทุน ($\bar{X} = 2.87$) ด้านการจัดการตลาด ($\bar{X} = 2.85$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.56$) และด้านราคา ($\bar{X} = 2.20$) ตามลำดับ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการป้องกัน อยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อมีแม่พันธุ์ไก่ตายจะกำจัดซากอย่างถูกวิธี ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมา มีการพ่นไล่ไก่ และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.47$) และมีการตรวจสอบหาจุดชำรุดของโรงเรือนและทำการซ่อมแซมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.33$)

ด้านการจัดหาเงินทุน อยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการจำหน่ายแม่พันธุ์ไก่ไข่ที่ปลดระวางแล้ว ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมา ผลตอบแทน/รายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัวและสามารถเก็บออมเงินได้ ($\bar{X} = 3.07$) และมีการนำเอาส่วนอื่นๆ ของไข่ไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น มูลไก่ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.87$)

ด้านการจัดการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไข่ไก่ที่นำไปจำหน่ายมีความสด และเก็บใหม่ทุกวัน ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา มีการเลี้ยงไก่ไข่โดยไม่ใช้สารเคมี

เพื่อประโยชน์ในการจำหน่ายและบริโภค ($\bar{X} = 3.03$) และมีวิธีการคัดขนาดเบอร์ไข่ไก่ที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 2.40$)

ด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีวิธีการบำบัดความเครียดหรือความกลัวให้แม่พันธุ์ไก่ไข่ ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมา มีการพัฒนาคุณภาพของเปลือกไข่ให้แข็งแรง ($\bar{X} = 2.93$) และมีวิธีการทำให้ไก่ออกไข่ใบใหญ่ และไข่ดก ($\bar{X} = 2.70$)

ด้านราคา อยู่ในระดับน้อย รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ราคาในการจำหน่ายไข่ไก่ตรงตามที่มีมาตรฐานกำหนด ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมา มีการลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไก่ไข่ ($\bar{X} = 2.63$) และเมื่อไข่ไก่มีคุณภาพสูงส่งผลให้ราคาในการจำหน่ายสูงตาม ($\bar{X} = 1.83$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถนำข้อมูลมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ นำแม่พันธุ์ไก่ไข่ (18 สัปดาห์) มาเลี้ยง การซื้ออาหารสำเร็จรูปจากบริษัทขายพันธุ์สัตว์ มีการจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองทั้งหมด และจำหน่ายผลผลิตแบบคละขนาด สอดคล้องกับ สุรเชษฐ์ ปินทิพย์ และคณะ (2560) ที่ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ การให้อาหารพบว่าส่วนใหญ่ให้อาหารสำเร็จรูป แหล่งจำหน่ายไข่ไก่มีการจำหน่ายไข่ไก่ให้แก่ตลาดใกล้เคียงมากที่สุด

จุดคุ้มทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย การสร้างโรงเรือนแบบชั่วคราว (ขนาดเล็ก) จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 4,620 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดี และมีอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 10.55 % และการสร้างโรงเรือนแบบถาวร (ขนาดใหญ่) จะต้องขายไข่ไก่เฉลี่ย 79,686 ฟองต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดีและอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 5.65 % ขัดแย้งกับ เกษสินี หมุกรั้ง และคณะ (2557) ที่ว่า จุดคุ้มทุนของการเลี้ยงไก่ไข่เท่ากับ 64,470 บาท ซึ่งมีอัตราส่วนกำไรสุทธิเท่ากับร้อยละ 20.55 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกร

ผู้เลี้ยงมีต้นทุนที่เกิดจากการซื้ออาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูงกว่าในอดีตทำให้ได้อัตรากำไรสุทธิที่น้อยกว่าจากการเลี้ยงไก่ไข่

3. ปัจจัยการดำเนินงานเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกัน ในเรื่องเมื่อมีแม่พันธุ์ไก่ตายจะกำจัดซากอย่างถูกวิธี รองลงมา มีการพักเล้าไก่ และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และมีการตรวจสอบหาจุดชำรุดของโรงเรือนและทำการซ่อมแซมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555) ที่ว่ามีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเมื่อมีไก่ป่วย มีเตาเผาซากไก่ตาย จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เลี้ยงไก่ไข่จำเป็นต้องสร้างโรงเรือนให้ถูกแบบมาตรฐานตามสภาพแวดล้อมของประเทศไทย รักษาความสะอาดได้ง่าย ลักษณะที่ดีของโรงเรือนควรเป็นลวด ไม่กรงรัง และน้ำไม่ขัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน ให้ความรู้ในเรื่องการผลิตอาหารไก่ไข่ และชนิดของอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ เช่น อาหารผสม หัวอาหาร อาหารอัดเม็ด และอาหารเสริมเพื่อลดต้นทุนการผลิต
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ อบรม และให้ความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องการป้องกันโรคที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและสุขภาพไก่ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ จึงต้องวางระบบการป้องกันโรคที่ดี รวมถึงการจัดสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เลี้ยงไก่ไข่จำเป็นต้องสร้างโรงเรือนให้ถูกแบบมาตรฐาน ตามสภาพแวดล้อมของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัย ควรจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิจัยเชิงคุณภาพในการผลิตอาหารสำหรับไก่ไข่ให้ได้ผลผลิตที่ดีเพื่อลดต้นทุน
2. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนแยกกลุ่มของเกษตรกรราย

ใหญ่และรายย่อย รวมถึงระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2555). *โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล การเลี้ยงไก่ไข่*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/surapinyo/2012/10/01/entry-3>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษสิณี หมูกิ่ง และคณะ. (2557). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงไก่ไข่ กรณีศึกษาปิ่นฟาร์มและบุญยืนฟาร์ม*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://research.lpc.rmutl.ac.th/detail.php?rid=444>
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ปีแอนด์ปีพับลิชชิง.
- พลากร วิชาสวัสดิ์ และ ธรรมวิมล สุขเสริม. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสนใจของการตัดสินใจรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.graduate.ubru.ac.th/ubrujournal/assets/onlinefile/1436251147.pdf>
- ฟ้าหม่น ก้องกิตติสกุล. (2548). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/113830.pdf>
- สุรเชษฐ์ ปินทิพย์ และคณะ. (2560). *การเลี้ยงไก่ไข่และการบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2560. จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_std/Masters.pdf.

